

[Flygaard]

med handicap samt hver eneste familie med et handicappet medlem modtager tilbud om al mulig støtte, der kan afhjælpe virkningerne af det pågældende handicap og muliggøre et indholdsrigt liv samt fuld deltagelse i samfundslivet. For det tredje at sikre, at personer med handicap videst muligt kan deltage i alle samfundslivets aspekter. For det fjerde at udbrede information om handicappede personers færdigheder samt oplyse om handicap, forebyggelse og behandling for at højne forståelsen for disse problemer tillige med handicappede personers ret til social lighed.

Jeg vil gerne til det første punkt knytte den bemærkning, at jeg synes, det er udmærket at forebygge, men at jeg også er klar over, at man, når man er i en fase, hvor man forebygger, står i en situation, hvor man både skal forebygge og helbrede samtidig, og at det derfor bliver en dyr fase, man kommer til at stå i. Jeg kan også godt se, at man i denne forbindelse ikke kan undgå at komme ind i ikke bare ét, men nok flere prioriteringsproblemer.

I relation til punkt 2 vil jeg gerne understrege behovet for, at det offentlige går foran med hensyn til at anvende mennesker, der har et eller flere handicap. Det er måske også blevet bedre, men jeg kan i hvert fald personlig erindre flere tilfælde, hvor noget sådant ikke har været tilfældet. Jeg vil finde det meget vigtigt, om det offentlige – og det gælder sådan set både stat og kommune – virkelig vil gå foran, når der skal brydes en breche for de handicappede.

I relation til punkt 3 skal jeg blot gøre den bemærkning, at hvor det drejer sig om handicappede, der skal ud i den private sektor, kan der i høj grad blive tale om et omkostningsproblem, hvis det er således, at den pågældende arbejdskraft er dyrere, end hvis man tog et menneske, der ikke havde et sådant handicap. Det mener jeg også man fra samfundets side i høj grad bør stille sig forstående over for.

Endelig bør man nok – og det er en bemærkning til punkt 4 – realistisk erkende, at der kan være enkelte områder, hvor det kan være vanskeligere at få de handicappede med end på andre områder, og på den baggrund er det nok vigtigst først og fremmest at sætte ind dér, hvor muligheden for en tilpasning i samfundet måtte forekomme størst.

Til slut vil jeg komme med nogle bemærkninger om integration. Jeg vil gerne spørge, hvor langt man skal gå med en sådan integration. I den forbindelse kan der vel rejses en række spørgsmål. Skal man i forbindelse med uddannelsesområdet anlægge et uddannelsesmæssigt synspunkt, eller kan man nøjes med at anlægge et rent terapeutisk synspunkt? Det er min egen erfaring, at hvis man i for høj grad lægger vægt på det terapeutiske, vil man efterfølgende få nogle problemer af ganske betydeligt omfang, for hvis man slipper igennem med en eksamen inden for det pågældende område, vil skuffelsen i mange tilfælde komme, når det viser sig uhyre svært at få en stilling, fordi afstanden op til dem, der ikke har et handicap, i det enkelte tilfælde kan være meget stor.

Jeg vil også gerne nævne et andet forhold. Jeg mener, vi i denne debat skal understrege, at hvor det er muligt for den handicappede at få sådanne arbejdsmuligheder, at den pågældende faktisk vil være i stand til at klare sig selv, må det også i høj grad være noget eftertragtellesværdigt. Det tror jeg også folk vil erkende; jeg har i hvert fald hørt det fra folk inden for invalideforsorgen og inden for invalideforsikringen.

Min allersidste bemærkning skal være, at vi vel ikke alene har et spørgsmål om et handicap for menneskene, men også et spørgsmål om handicap landene imellem. Her tænker jeg på udviklingslandene, hvor mange udviklingslande i dag har et handicap, hvor de højt udviklede lande har en menneskelig, social og samfundsmæssig forpligtelse til at leve op til at hjælpe uden at skele til snævre indenlandske erhvervspolitiske hensyn.

Ingerlise Koefoed (SF):

Da jeg sad og hørte på socialministeren her i formiddags, kom jeg til at tænke: man må næsten ønske, at de internationale år, som fremhæver en eller anden svag gruppe, snart holder op, eller at de i hvert fald går forbi Danmark. For hvad er det, der sker, hver gang der er sådan et internationalt år?

Det internationale børnearr fulgte vi op med en meget stærk sparebølge, som ramte børnene meget hårdt, og det internationale handicapår var ikke engang startet, før der blev vedtaget meget stærke besparelser på området. Set med de briller bliver årets mot-